

Helyesen:

Igazságügyi Minisztérium

Igazságügyi főhatóságunk neve hosszú idő óta többféle változatban „forog” a közhasználatban. A hivatalosan használt forma az „Igazságügyminisztérium” — ez azonban az érvényes helyesírási szabályoknak nem felel meg. A magyar helyesírási szabályai, valamint a magyar nyelv értelmező szótára egyaránt az Igazságügyi Minisztérium formát tartalmazza. A Magyar Tudományos Akadémia nyelvtudományi intézete az Igazságügyi Minisztérium elnevezés használatát mellett foglalt állást. Az igazságügy-miniszter az intézet véleményét magáévá tette, s ennek megfelelően — amint ezt az Igazságügyi Közlöny legutóbbi száma tudatja — a minisztérium megjelölésére a továbbiakban az Igazságügyi Minisztérium alakot kell használni. A minisztérium vezetőjének megjelölése a jelenleg használt formában — igazságügy-miniszter — a nyelvtudományi intézet véleménye szerint továbbra is megfelelő.

Európa-szerte

Automata vagonkapcsolás

A vasúti kocsik össze- és szétválasztása sok baleset forrása. Műszaki szempontból sem tökéletes ez a vonóhoroggal és csavarkapocscsal történő összeillesztés. Nem beszélve a munka lassúságáról. Európa vasútvonalain a kocsik jelenleg is főleg a hagyományos csavarkapocscsal vannak felszerelve. Még a vasút kezdetén alakult ki ez a kapcsolási forma és sajnos Európa őrzi a „tradíciót”. Nem így azok az államok, amelyekben a vasút nagymérvű elterjedése erre a századra esik. A Szovjetunióban, az USA-ban, Koreában, Japánban és Kínában már nem ismerik a csavarkapocscs megoldást, és ismertlen a kocsirendező munkája is. Európában viszont jelenleg körülbelül kétmillió vasúti kocsit kapcsolnak össze, illetve szét kézi erővel.

A második világháború után jelentősen nőtt a vasút gyorsasága és egyre nagyobb teherbírású vagonokat építettek. Minden fejlődött: a gőzösök kiszorultak, önmű-

ködő jelzőberendezések parancsolnak, csak a kapcsolási mód maradt a régi.

A hatvanas években az európai országok elhatározták, hogy közösen fejlesztik ki a modern kapcsolási eljárást. Ehhez megfelelő kutatási, fejlesztési összeget is rendelkezésre bocsátottak. Az Európában közlekedő kétmillió kocsit felszerelése központi ütköző és vonókészülékekkel, a számítások szerint kétmilliárd dollárba kerül.

Nemrégiben a Közös Vagonpark budapesti tanácskozásán mód volt erről is beszélgetni a tagországok képviselőivel. A szocialista országok vasúti együttműködésének szervezete — az OSZSZD — szintén napirendre tűzte ezt a témát.

A legtöbb országban — és ez is az előkészületekhez tartozik — az újonnan épített kocsik alvázat már úgy alakítják ki, hogy azokba — amikor lehetővé válik — az

önműködő kapcsolókat egykettőre beépíthessék.

Az önműködő kapcsolókészülék működési elve nagyon hasonlít a játékvasutaknál ismert kapcsolóhoz. A vasúti kocsik a rendező-pályaudvaron tolatás közben odagurulnak a többi vagonhoz és a két összetalálkozó kocsit önműködő kapcsolója az érintkezéskor működésbe lép. A zárak eltolódnak és ütközés után azonnal újra visszazárulnak. Így emberi kéz érintése nélkül tökéletesen összekapcsolódnak...

A prototípusok elkészültek. A szocialista országok és az európai nyugati országok már egyeztetették ezeket az első darabokat.

A gyorsított tempó mindenkit többre kötelez. Úgy állapodtak meg előzetesen a nemzetközi vasúttársaság tagországai, hogy a nemzetközi forgalomban résztvevő vagonokat szinte percnyi pontossággal, egyszerre kell átszerelni a kontinensen.

Kézenfekvő, hogy az év egyik kétnapos ünnepe alatt „fiatalodjanak meg” a kocsik. Erre hűsvét látszik a legalkalmasabbnak. Természetesen hatalmas előkészület kell ahhoz, hogy 1975 után, valamelyik húsvéti ünnepeken a nagy tervet végrehajthassák.

Bán János

Élelem a vegyszer mellett

A közegészségügyi ellenőrzés tapasztalatai a III. kerületben

A Belváros élelmiszerüzleteiben a sebtebén vásárló, ám kritikus vevőnek egyre kevesebb kifogása lehet a tisztaság ellen. De ha netán elvetődne egy III. kerületi üzletbe, nem biztos, hogy fejszóválás nélkül távozna.

mű áfész vegyesbolt, a 65. és 90. számú ELIKER-bolt átalakítását, festését.

Az ellenőrzések során folyamatosan vettek élelmiszermintákat is az üzletekben. Ez a munka azonban többnyire fölösleges volt, mert a boltok a laboratóriumi eredményekről későn értesültek. Igaz ugyan, hogy a bakteorológiai vizsgálatok közben csak elvett találtak fogyasztásra alkalmatlan élelmiszert, de időben akkor sem tudták kivonni a forgalomból. Mire az értesítés megérkezett, a környék lakói, mit sem sejtve, megvásárolták az egészet. Csalódunk, hogy ennek ellenére nem fordult elő ételmérgezés a kerületben. Pedig könnyen elképzelhető, hogy egy ilyen késve érkezett laboratóriumi eredmény miatt a kórházban adhattak volna találat egymásnak a gyanútlan vásárlók. Eppen időszerű tehát az a kérdés, hogy a KÖJÁL laboratóriuma ezután soron kívül és a lehető legrövidebb időn belül értesítse az érdekelteket a vizsgálat eredményéről.

ménynek sem tettek eleget. A pavilonok elárúsítói panaszkodtak, hogy kevés a munkaköpeny, ezek cserélése, mosása nehézkes. Az viszont megnyugtató, hogy már minden elárúsítónak van érvényes egészségügyi könyvecskéje.

Szűk raktárak

A terület gazdája, a III. kerületi tanács egészségügyi osztálya a tavalyi alapos közegészségügyi ellenőrzésekből azt a következtetést vont le, hogy bőven akad tenivaló az üzletek tisztasága érdekében. Persze, a tisztaságot sem adják ingyen. A helyhiány segítene a gondokon. A legtöbb boltnak olyan szűk a raktározásra alkalmas területe, hogy a higiénias követelményeknek képtelenség is eleget tenni. Néhány áruda raktárában a vegyszerek és az élelmiszerek egymás szomszédságába szorulnak. A csomagolóanyagokat sem tudják csak a bolt területén kívül felhalmozni, addig, míg el nem szállítják. Ez többnyire bizony kékik. A környék így szinte mindig szemetes, rendezetlen.

Vekni

— papírban

A környék dicsekedhet egy új, önkiszolgáló árudával, de a túlzott büszkélkedés itt sem helyénvaló. A kenyér ugyanis kiszorul a raktárból, kénytelenek az elárúsítóterében, kosarakban elhelyezni, kitéve a vevők — nem éppen higiénikus — ostromának. Az ellenőrzés után annyit változott a helyzet, hogy papírba csomagolták a vekniket. Ez sem megoldás!

Narancsszínű embléma

Műszerek nyúzzák, szakítják, koptatják, gyúrik a szövetet. Perzselő készülék számlálja, méri az anyag bolyhozottságának egyenletességét. Esztétik készülékek az esőkabátok, sportruhák víztaasztító képességét ellenőrzik. A fényes fonal és kelme fényességéről, mattságáról, fehérségéről és színéről fotometriks úton tájékozódnak. Koptató és hajtógató gépek a műbőr textil cipőfelsőrész, habhátú textília elhasználódását mérik.

Makrancos villamos

Villamoson utazni mindig „élmény”. Szombat délel is az volt a 651-es duplán csuklós kocsin, amely tiltakozatos módon egy csöngetésre leállt az Anna-kütnál. Hosszú percekig az istenek se indult el a Tisza-part felé.

— Meg kell tolni!

— Toljuk meg! — vállalkoztak rá a mozgékonyabb férfiutasok. Mindenféle forgalom leállt a kritikus kereszteződésben. Pilla-

Bakteorológiai vizsgálat

De egyes üzletek képe beülről sem szebb. Az ELIKER, az áfész, a Csongrád megyei Vendéglátó Vállalat évenként készíti tatarozási, felújítási ütemtervet, de sajnos, számukra nem az egészségügyi követelmények a legfontosabbak. A tanács hiába hozott valamelyik üzlet felújítására határozatot, a vállalat megfellebbezte, mondván: a karbantartó, felújító részlegben kevés emberük van, más kivitelező pedig határidőre nem vállalja a munkát. Ez a kifogás elszomorító, hiszen a tisztaság és az emberek egészsége rovására vétezzák meg a vállalatok a határozatokat. Indokolt lenne tehát, ha a jövőben fokozottabban vennék igénybe a másodfokú hatóság, a Közegészségügyi-Járványügyi Felügyelőség támogatását.

Természetesen felújított üzletek is jelzik az ellenőrzések eredményességét. Az ELIKER 1. számú árudájának üzlet- és raktárhelyiségét kifestették. Azóta ez a kerület egyik leghigiénikusabb élelmiszerboltja. Elrendelték még tavaly a 8. szá-

Chikán Ágnes

Az üzletekben használt eszközök tisztaságáról eddig nem szóldódtak meg az ellenőrök, pedig a piszok is sok veszélyt jelenthet az ember számára. Ezután a mérlegek, kések bakteorológiai vizsgálatát szintén kéri a kereskedelemben is, nemcsak a kőzetkeztetést szolgáló konyhákban és bölcsődékben. Egyes üzleteket pedig kötelezték arra, hogy külön mérleglen mérjék a homokos, földes árukat.

A Marx tér sok fejtörést okoz a III. kerületi tanácsnak. A felgyülemllett hulladékot itt is késve szállítják el. Ilyen környezetben kínálják áruikat a pavilonok. A tisztasággal belül is bajok vannak. A legtöbb pavilonban például nincs folyó víz, a tartályban tárolt vizet használják kézmosásra. Az ellenőrzések alatt azonban kiderült, hogy a 36. számú áfész-bódében még ennek az elemi, kezdetleges követel-

Minőséget ellenőrznek

anyagvizsgálattal foglalkoznak a Textilipari Minőségellenőrző Intézet szakemberei. Korszerű laboratóriumaikban sok téma kerül napirendre — tavaly ötven ilyen — közérdeklődésre is számított vizsgálatot folytattak. A kötött-hurkolt áruk, a díszítő elemek színtartósságát, a textil ablakredőny fényállóságát, az olcsó, jóminőségű cikkek fizikai-mechanikai vizsgálatát stb. Visselési próbák egészítik ki a

laboratóriumi és szubjektív minősítési elemzést.

De a Textilipari Minőségellenőrző Intézet, a TEXIMEI szolgáltatása például az alapvetően új gyártmányok komplex vizsgálata, új rendszerű gépen, vagy új technológiával készített termékek vizsgálata. Szakvéleményt adnak bírósági ügyekben, megállapítják a gyártási hiba okát. Szaktanácsot adnak ki, szabványokat dolgoznak ki, a fogyasztói jelzéseket hasznosítják az ipar számára. A mechanikai mérések, vizsgálatok a szál, a nyersanyag értékelésével kezdődnek. Az általános jellemzők (szálfínomság, hosszúság, szilárdság, tisztaság) mellett felhívják a figyelmet a különleges tulajdonságokra. És például összehasonlítják az import és a hazai gyártmányú szálanyagok tulajdonságait. A fonal és cérna vizsgálat majd a kelme és a ruházati cikké fel dolgozott anyagok jellemzőit veszik számba. Különösen fontos, a fogyasztót legközelebről érintő témák — a tartóssággal, a külső képpel (esztétikai) összefüggő és a ruházat-fiziológiai mérések, vizsgálatok. A mechanikai vizsgálatokat kémiai elemzés egészíti ki.

Többféle színtartósságot mérnek — egyebek közt a fényvel szembeni színtartósságot, az anyagnak a napfénytől, az időjárástól függő elveszkedését. A kémiai laboratórium dolgozza ki vagy hagyja jóvá a textíliák kezelési utasítását és jelképeit, a Textil KRESZ-t.

1967 óta egyes textíliák különleges megkülönböztető

F. L.

S. M.

minőségi jelzést, narancsszínű „t” emblémát viselnek. A Textilipari Minőségellenőrző Intézettel — húsz nagyvállalat kötött szerződést 80 gyártmányaládja folyamatos és rendszeres ellenőrzésére. Ha a termék minden szempontból megfelel az első osztályú követelménynek s ezenkívül egyéb előnyös tulajdonságokkal is rendelkezik (éltartósság, rugalmasság, göbösödésel szembeni ellenállóság stb.), a textília viselheti a t-jel.

A TEXIMEI rendszeresen ellenőrzi, hogy a gyártmány minősége állandóan azonos magas színvonalú-e. Amennyiben minőségváltozást észlelnek, felfüggesztik, esetleg megvonják a t-jel használati jogát.

A vállalatok munkasellátási és munkavédelmi szerveinek kíván tanácsot adni a néhány hete létrehozott Munka- és Védőruha Tanácsadó Szakszolgálat, melyet a TEXIMEI és a SZOT Munkavédelmi Tudományos Kutató Intézetével együtt alakított. A különböző munkakörökhöz megfelelő kopásálló, vegyi és mechanikai hatásoknak ellenálló, színes textíliákat és modelleket ajánlanak. A vállalat megkeresésére és költségére a tanácsadó szolgálat által jónak tartott nyersanyag-összetételű, kikészítésű, konstrukciójú és fazonú ruha elkészítéséhez összehozza a partnereket. Viselés-gyakorlati próba alapján győződnek meg, hogy valóban bevált-e a munkaruha.

K. S.